

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaalbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad. fr. 1-50
Voor den buiten. „ 1-75
Voor 't vreemde. „ 2-25
Per maand voor de stad alleen. . . 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.
Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtvy toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

JANUARY 1862.

De Konvooijen met een * geteekend, zyn Expresstreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen. . . 5-00 8-55**
Brussel, langs Denderleeuw. . 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen. . 5-00 8-55** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier. 5-00 2-20
dendermonde. 5-00 7-00 8-55** 11-50 2-20 5-00
Aelst. 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40

Lokeren. 5-00 7-00 11-50 5-00
Nin., Geerardshb. Less., aeth. 7-00 1-25 langs Doornik. 5-00
Brugge, Oostende. 6-15 9-15 1-50 5-05* 7-00
Kortryk, Moskr., doornik, Ryss. 6-00 9-20 1-25 5-10 7-10
douai, Atrecht, amiens, Parys. 6-00 9-20* 1-25** 5-10
Kales. 6-00* 9-20 1-25 7-10*
Bergen, Quiévrain. 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Manage, Charleroi, Namen. . 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 5-00 8-55* 11-50 2-20 5-00 Thien. 7-40**
Landen. 5-00 8-55* 11-50 2-20 5-00
Keulen, Aken. 5-00 8-55* 11-45 Aken 7-40*
Gladb., duss., Cref. Ruhrort. 8-55*

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen. . . 6-20 9-00** 10-20 2-45* 5-30
Van Antwerpen naer Gent. . . 6-50 8-50** 10-50 5-07* 6-00

EELLOO.

Van Gent naer Eeloo. 8-55 2-30 8-00
Van Eeloo naer Gent. 7-00 12-15 5-00

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain. . 6-25 9-30 1-55 7-40
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent. . 8-20 7-00 11-00 5-30

BERIGT.

Door dezen aenzoekt het Bestuer van het weekblad, genaemd het WERKVERBOND, alsook het gene van de Maetschappij der WERKTUIGMAKERS, vriendelyk het geëerd Publiek om geene betalingen of leveringen, op onzen naam, meer te doen aen Fr. Bogaerts, voordezen drukker.

STAETKUNDIG OVERZIGT DER WEEK.

De Zwarte Bende — Witte en andere Benden.

Gedurende den vakancie-tyd der Wetgevende Kamers, is nu geheel het land bemoeid met het proces der beruchte «Zwarte Bende» welk sinds een paer weken voor het Assissen-hof te Bergen behandeld wordt.

De dagbladen, zoo wel vlaemsche als fransche, hebben hunne kolommen opgevolgd met de ondervragingen en de antwoorden der veertien schelmen, die gedurende een tiental jaren de provinciën Henegouwen en Namen ontrust hebben door meer dan vyftig diefstallen, met inbraek, geweld en mishandeling, meest al op bejaerde personen gepleegd.

Iets zonderling is dat die gevaerlyke bende zoo langentyd straffeloos hare schelmstukken ten uitvoer kon brengen zonder ontdekt en gevangen te worden.

Een yselyk feit schynt uit dat proces voortgesproten. Een der dieven heeft uit eigen beweging bekend dat hy en eenige zynere medemakers de diefstal en moord gepleegd hebben op madame Dubois, te Couillet, voor welke misdaed twee Vlamingen, Goethals en Coecke, 't verleden jaer te Bergen onthoofd zyn geworden.....

Men zal verder in dit nummer eenige artikels aantreffen, waerin die gewigtige zaak breedvoerig besproken wordt, en daer in zien dat die betreurswaerdige regterlyke dwaling — welke de zaak Bonné Geens herinnert — welligt toe te schryven is aen de verkeerde vertaling van één enkel vlaemsch woordeken in 't fransch. Het is te hopen dat die vreeslyke twyfel opgeklaard zal worden door nadere bekentenissen der voornaemste misdadigers, alvorens zy hunne doodstraf ondergaen.

In allen gevalle zal dit verschrikkelike feit eindelyk de oogen openen van Staetsbestuer en Wetgeving op de grondheid der grieven van de Vlamingen, die zich reeds zoo lang en immer te vergeefs beklagd hebben over de verdrukking hunner moedertaal, over de plaetsing van walsche ambtenaers en magistraten in de Vlaenderen, die niet eens bekend zyn met de spraek des volks welk zy moeten bestu-

ren en over wiens leven of dood zy somwylen uitspraak moeten doen.

Op de verscheidene afdeelingen van den Vlaemschen Bond rust nu de heilige pligt, met nieuwen yver de hand aen 't werk te slaen, en niet te rusten voor er regt bewezen zyaen onze regvaerdige eischen van taclreht-gelykheid voor de Wet, in het onderwys, voor de regtbanken en in het openbaer bestuer.

Gansch het land schynt nu eensklaps vol dievenbenden te geraken. Inweêr wil van een leger dat ons byna veertig miljoen francs 'sjaers kost; van gendarmen en policiën, heeft men in de omstreken van Hasselt en in het Luikerland ook eene talryke dieven-bende ontdekt, welke men de «Witte Bende» heeft gedoopt, en die insgelyks 'sinds langen tyd reeds die streken verontrust heeft door talryke rooveryen en brandstichtingen.

Terwyl men nog op den zoek is naer die kerels, hoort men eensklaps uit Namen, dat er in de naburige luxemburgsche Ardennen een nieuwe bende van schelmen ontdekt is, welke meer dan zestig man sterk is. Welligt zal dat de Roode Bende worden!

In Schaerbeek, by Brussel, heeft men dezer week eene geheele bende kwaejongens opgeligt, die reeds stolen als de raven, en daerby nog valsche wissels en ander valsche geschrift hebben gemaakt en verscheidene affroggelaryen hebben begaen. Gewis is dat de Groene Bende!

In Antwerpen moeten de burgers nu zelve 's nachts patroeljen doen, om zich te beveiligen tegen de menigvuldige dieven, welke de Schelde-stad onveilig maken, en bereids talryke inbraken en rooveryen gepleegd hebben.

Betael dan al maer voor het leger en de policie; speel zelf den garde-civiek, en maek 's nachts patroelje: 't is regt vermakelyk, en wy zyn inderdaed in volle progres!

De antwerpsche Cartouches kunnen gevoegelyk den naem dragen van de «Gryze Bende», aengezien het schynt dat er zich verscheidene oude rasphuis-gasten onder bevinden.

Maer, welken naem zullen wy hier in Gent moeten geven aen de troep nacht-uelen, die de vreedzame burgers verontrusten door het geweldig openbreken der sluitvensters en het breken der yzerlatten, en aen welker hoofd welligt de kerel staet, die onlangs een onzer treffelyke gentsche burgers, eenen notaris, die met zyne vrouw van een familie-bezoek huiswaerts keerde, met eenen geweldigen stokslog ten gronde sloeg, en de dame eene schrik-ziekte veroorzaekte?

Het openbaer gerucht zegt, dat die brutale nachtelijke aenranden een student zou wezen, en dat men onder de

bende, die dynsdag nacht, op den wyk van Overschelde de vensterluiken der brood- en banketbakkers, en in de lange Violetten-straet de vensters van de woning der weduwe De Vos van Haute afgebroken hebben, ook kerels met studenten-klakken op 't hoofd gezien heeft.

Men voegt erby dat de nachtwakers zelve verveerd zyn van die nacht-uelen, en dat, als zy van die baldadigaerts naer de Permanencie brengen, men dezelve aldaer vry laet, en een zuer gezigt op de wakers trekt, in plaets van hen voor hunne waekzaamheid te beloonen of aen te moedigen.

Ingeval die geruchten waerheid behelzen — en onze persoonlyke inlichtingen doen er ons geloof aen slaen — dan gelooven wy het meer dan hooge tyd geworden, dat het opperhoofd onzer stedelyke policie zich ernstig met die zaak beginne te bemoeijen en er zoo spoedig mogelyk order in stelle; want de burgery is geenszins gestemd om die nachtschandalen mag langer straffeloos te gedoogen, en de dagblad-pers weet zeer goed tot wien zich te rigten, om des noodigt het policie-bestuer zelf tot het vervallen zynere pligten te noodzaken.

VREDE TUSSEN ENGELAND EN NOORD-AMERIKA.

De laetste telegrams uit Londen melden dat de regering van Noord-Amerika toegegeven heeft aen de vrieg van Engeland, om de zuiderlyke kommissarissen, aen boord van den Trent gevangen genomen, uit te leveren.

Men weet nog niet, of op de andere vragen van Engeland voldoening zal worden gegeven; doch voorloopig mag men het er voor houden, dat er thans geen oorlog zal uitbreken tusschen de twee groote Zee-mogendheden.

UITSPRAEK IN DE ZAK DER ZWARTE BENDE.

NEGEN DOODSVONNISSEN.

Gister nacht heeft de jury haer antwoord uitgebragt op meer dan 800 vragen in de zaak der Zwarte Bende.

Het geregts-hof heeft daarna, op den eisch van den Prokureur-generael, verwezen tot de DOODSTRAF: Jan Baptist Boucher; Aug. Leclercq; Jozef Leclercq, (genaemd de Krollebol); Philip Boucher; Leopold Rabel, (de verrader); J. Hubinon; Aug. Vander Avero; P. Vander Avero en Alex. Leclercq, (bygenaemd Papa).

Arvicius is verwezen tot een wigdurend gevang; Xavier Hubinon (de kleine Thomas), tot 15 jaren gevang.

De vrouw Camet is vry gesproken.

ZAK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN,

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

AKT VAN BESCHULDIGING.

5e VERVOLG.

Ongelukkiglyk ontdekte hy by den zyne terugkomst, dat men inden nacht over den muur was geklommen; dat men de deur des huizes had verbryzeld, eene kas en een buffet-sekretaire in de benedenplaats had opengebroken, alsmede twee koffers en eene andere kas op de verdieping; dat men de sloten der meubelen verbryzeld en hunnen inhoud in de kamers des verdieps en der benedenverdieping had rondgestrooid.

Uit die koffers heeft men gestolen een klein gouden uerwerk met zwart lint met roode strepen, en daerby 5,000 fr. in goudstukken, in vyf frances-stukken en in bankbriefjes. De dieven waren daarna weggetrokken, naby de deur een onlangs afgesneden stok latende, en in huis een ploegzyer en fosfoorstekjes.

Ook hadden zy zich bediend van eene spade en eene gaffel van de echtgenooten Mantia, wyl de spade gevonden is naby de huisdeur en de gaffel in den gang, naby den trap.

De daders dier nieuwe misdaed waren onbekend gebleven, maer J. B. Boucher meldt ons dat zy begaen werd door hem en de dry Leclercq's, zyne medpligtigen te Erpion en te Montigny-sur-Sambre, dat hy het is die hun het buitengoed der echtelingen Mantia heeft aengetoond, dat de dry Leclercq's daarna dit huis zyn gaen bezoeken; dat eindelyk den dag der diefte, Jozef eerst over den muur is geklommen, en dat hy hun eene ladder heeft gegeven, gevonden in den enelos, om hunne overklimming te vergemakkelijken; de dry Leclercq's van hunnen kant, melden ons het zelfde.

Boucher voegt er by, zooals overigens het onderzoek bewyst, dat er onder het gestolen geld een bankbriefje van duizend francs was; dat hy later met August en Jozef naer Brussel is getrokken, die dit bekennen, en dat zy er het briefje alsmede de goudstukken uitgewisseld hebben. August

verklaert eindelyk dat zy zich te Gerpinnes zooals te Erpion hadden bediend van eene brandende keers, welke zy hadden medegebragt.

N° 9. Wanfercée-Baulet (Charleroi) — 8-9 November 1857. — J. B. Boucher, Joz. Leclercq, Aug. Leclercq, medpligtige.

Zes dagen later, in den avond van 8 november 1857, beginen Boucher en Jos. Leclercq, nauwelyks van Gerpinnes teruggekomen, eene andere diefte by François Monfort die woonde op eenige stappen van August's huis en was den dag te Châtelet gaen doorbrengen.

Omstreeks vier ure 's morgens ten zynent terug komende, bemerkte hy dat men een venster gebroken had om in zyne woon te dringen; daerby had men de deur van een kabinet opengebroken, om in zyne slaapkamer te geraken, benevens den koffer die in deze kamer stond. Hy bemerkte ook dat men uit den koffer twee beurzzen had genomen, de eene van wit en de andere van wit en blauw geruit lynwaed, die te samen omtrent de zeven honderd francs bevatteden. Wy moeten hier nog byvoegen dat zyne buervrouw Devaux licht had gezien in het huis omstreeks acht ure 's avonds en dat die dieven er eenen timmermanshytel hadden achtergelaten.

Terwyl dat zy zich by Monfort bevonden, bragt een zynere kozyne den avond door by August en speelde met hem met de kaerten. Het was nogtans August die aen Jozef en aen Boucher den timmermansbei door hen achtergelaten, behandigt en hun de noodige inlichtingen gegeven had om de diefte te begaen. Hy bekent zelfs daer voor zyn aendeel dertien stukken van vyf francs gekregen te hebben en Boucher beweert dat August den kozyne van den bestolen by zich gehouden had om des noods zyne aanwezigheid ten zynent te bewyzen en de verdenkingen af te weeren die op hem hadden kunnen rusten. Eindelyk volgt er uit hunne verklaringen dat Boucher de wacht hield langs buiten, terwijl Jozef in het huis drong, den koffer openbrak en het geld wegnam dat er in lag.

Deze diefte volledigt de reeks van 1857 waerin zooals wy gezien hebben dry nachtdiefden met inklimming en braek voorkomen: die van Orbais-Gerpinnes en Wanfercée, Baulet; twee nachtdiefden, met wapens, geweld en doodbedreigingen: die van Grand-Léze en Erpion; en eindelyk eene pooging van den zelfden aert, by den houtkoopman der gemeente Jambes. Het onderzoek brengt dus zes dieften in 1857 aen den dag. Het gaet er ons nog twaelf in 1858 doen kennen; en onder deze twaelf dieften vinden

wy er nog vier die met wapens, gewelddadigheden en doodsbredreigingen in de gemeenten Corroy-le-Château, Silenrieux, Castellon en Wanfercée-Baulet, het is te zeggen in de arrondissemerten Namen, Dinant en Charleroi, gepleegd werden.

N° 10. Corroy le Château (Namen) 15-16 January 1858. — J. B. Boucher, Aug. Leclercq, Jozef Leclercq, Alex. Leclercq, Ph. Boucher, medpligtigen.

De weduwe Henriot, rentierster te Corroy le Château, was den 15 January, omstreeks negen ure 's avonds, naer bed gegaen. Omtrent middernacht geloofde zy gerucht in huis te hooren en weldra braken dry mannen de deur harer kamer open. Zy gelukte er nogthans in uit het venster te springen; maer hare dienstmeid, die schreeuwde, werd in de dekens gerold door eenen man die haer bedreigde «haer de muil afte snyden indien zy niet zweeg».

Die man was gewapend met een yzer, dat zy in zyne handen zag blinken, en hy bleef by haer bed terwijl de twee anderen eenen koffer wegdroegen, welken zy op het veld lieten staen. Zy hadden het slot van den koffer doen springen, er dertig zilveren koffylepels uitgenomen, dry-honderd vyftig francs in stukken van vyf francs, titels van schuldvorderingen en andere papieren, twee pakjes zeffierwolle en twee pakjes katoen. Om by de weduwe Henriot binnen te dringen, hadden zy het venster van een kabinet opengebroken en langs daer ingeklommen. Zy hadden vervolgens dry binnen-deuren opengebroken om zich van den koffer meester te maken en in het veld sporen nagelaten die in de rigting van Sombrefle liepen en aen dry verschillige personen toebehoorden.

De vermoedens der plaetselyke overheid, kwamen intusschen niet overeen met deze sporen, en vooral niet met hunne rigting; zy werden eerlang wedersproken door klaerlykelyke bewyzen en bepaeldelyk afge-weerd den 20 mei door een eerste bevel van ongerondheid.

Nieuwe inlichtingen wezen vervolgens de Leclercq's van Sombrefle als de mogelyke daders der diefte aen. Er werd dus by Alexander eene huiszoeking gedaen; zy had voor uitslag de inbeslagname van eene streng zeffierwolle, die aen deskundigen werd voorgelegd en welke zy volkomen gelyk vonden aen die der weduwe Henriot. Een en twintig zilveren lepels, die insgelyks van haer kwamen, werden eenige dagen later onder eene waterleiding tusschen de gemeenten Spy en asnes ontdekt.

DE WERKERS-BOND.

EENDRAGT BAERT MAGT.

Geene spreuk behelst meer waarheid dan degene die (helaas! in 't fransch) op onze nationale wapenschilden prykt: *L'Union fait la force*, welk, nauwkeurig vertaald, wil zeggen: *De Vereeniging baert de magt*.

Inderdaad: van af den beginne der wereld, gevoelden de menschen de noodzakelykheid der vereeniging, der samenleving, ten einde elkander te helpen en te beschermen, zoo wel voor de inwendige maatschappelyke behoeften, als tegen de gevaren en aanrandingen van den buiten. De verschillende landen en natien hebben aldus hun aenzyn bekomen.

Niet slechts de historie der oude volkeren, maar ook de middeleeuwsche en nieuwere geschiedenis, vooral degene onzer brave en roemryke voorvaderen, zoo wel in Zuid- als Noord-Nederland, leveren menigvuldige voorbeelden op van het feit, hoe een schynbaar klein volk, door eendragt en vereeniging, groot en welvaarend werd, en zelfs overmagtige vyanden onbevreesd het hoofd durfde bieden ter verdediging zynrer vryheid en onafhankelykheid.

Welnu, wat waer is voor een volk, is eveneens de waarheid voor iederen maatschappelyken stand, voor handel en nyverheid, ja voor elk huisgezin.

Vele handen maken 't werk ligt, en de vereenigde krachten kunnen schier wonderen verrigten.

Eene maatschappy, hoe klein in den beginne, doch waerin de geest van eendragt en vereeniging heerscht, zal groeijen en bloeijen; — terwyl de grootste en schynbaar magtigste sociëteit, waerin de slang van twist en tweedragt haer venyn spuwet, ontwyfelbaar zal verkwynen, verdorren en teniet gaen.

Waeraen heeft het kleine Holland zyne onafhankelykheid te danken? Aen den geest van eendragt en eensgezindheid zynrer bewoners; aen den bond tuschen de verschillende gewesten; aen den onverbreekbaren pylbundel.

Wat houdt Zwitserland sinds eeuwen staende als onafhankelyk en vry gewest? De vereeniging of de bond tuschen de verschillende kantons, zonder overheersching van een derzelve op de anderen.

En was het niet de bond, die het thans door burgeroorlog geteisterde Amerika zoo groot en sterk, zoo handelryk en beroemd maakte, dat het de afgunst van Engeland en Frankryk opwekte, die thans hun best doen om dat schoone Werelddeel in twee deelen te snyden, ten einde hetzelve min vereend, en dus magteloozer te maken?

En waeraen heeft Holland zynen weergaloozen rykdom te danken?

Is het niet aen de vereeniging van handel en nyverheid, voor het oprigten der wereldberoemde *Handel-Maatschappy*, welke koopvaerdyvloot in Oost en West koloniën stichtte, waer men de grondstoffen vindt, benoodigd voor de nyverheid van 't Moederland, en welke bewoners die bewerkte grondstoffen op hunne beurt aankopen en bezigen?

Is het niet de Bond, die Duitschland zoo sterk maakt door de vereeniging der verschillende Staten, in tyden van oorlog?

Bloeijen de handel en nyverheid niet in die zelfde Landen, welke zich vereenigd hebben in een Tolverbond, ter afschaffing der belemmerende douane-regten?

En heeft Engeland de magt zynrer nyverheid, zynrer wereldhandel niet insgelyks te danken aen de koloniën, doch vooral aen de vereeniging, aen het verbond der kapitalen?

Alexander was afwezig toen men zich in zyne woning aanbod, maar hy had den sleutel van zyn huis gelaten en August die zich ter plaetse bevond met eene ker en eenen ezel. De huiszoeking werd dus in zyne tegenwoordigheid gedaen, maar hy spoedde zich naar Wanfercée-Baulet terug te keeren, terwyl men Hubiron ondervroeg, en kwam maer 's avonds, tegen ten negen ure, zyn kerre weërom halen. Van een anderen kant vernam de brigadier van Sombrefte des anderendags van Alexanders vrouw, dat de wolle, by haer gevonden, van August voortkwam en dat zy er hem een paar kousen van gebreid had.

Hy ging dus onmiddellyk naar Wanfercée-Baulet, waer hy inderdaad een paar kousen in August zyn huis vond, alsmede eene streng zefir-wol van de zelfde hoedanigheid, welke zyne vrouw dien zelfden dag te Fleurus was gaen koopen. De brigadier vond haer echter in het bed veinzende ziek te zyn, en August verklaerde dat, indien hy den dag te voren ten zynent was omdat hy zelf eene huiszoeking vreesde, dat zyne vrouw ziek was en hy haer wilde verwittigen. De dry Leclercqs werden dan naar Namen geroepen om voor den regter te verschynen; zy loochenden deel genomen te hebben aen de misdaed van Corroy en werden buiten zaek gesteld, door een bevel van 14 oktober 1838.

Heden bekennen zy die misdaed begaen te hebben met Jan-B. Boucher, die dit toestemt, en ze begaen te hebben op de aanwyzingen van Filip Boucher, die het insgelyks bekent. Filip bekent ook uit dien hoofde veertig francs voor zyn aendeel ontvangen te hebben, en dat hy op voorhand de plaetsen heeft onderzocht met *le Crollé*, die zelf het feit bekent. Jan-Baptist eendelyk bekent dat hy de wol en de lepels met August gedeeld heeft, en August gedeeld heeft, en August erkent het van zynen kant. Hy beweert dat hy de lepels, die hem ten deel gevallen waren, in de Samber geworpen heeft en August bekent de zyne onder de waterleiding verborgen te hebben, waer men ze terng gevonden heeft.

N° 11. *Emines (Namen)*. — 23-24 mei 1838. — J. B. Boucher, August Leclercq, Joz. Leclercq, Alex. Leclercq, Ph. Boucher, medeplichtige.

Zooals wy gezegd hebben had Filip voor de diefte van Grand-Leez eenige dagen in het gevang gezeten. Indien hy niet te Corroy is geweest, gelyk hy zelf bekent, omdat Corroy maer een uer van Gembloux ligt en dat hy vreesde zich in gevaer te brengen, Hy achtte het dus geradiger, nu door tuschenpersoonen te stelen. 'T is hetgeen hy te Corroy gedaen heeft,

Keeren wy tot ons eigen land terug. Zien wy slecht rond in onze stad, en de toestand der twee groote Gentsche Vlas-fabrieken zal voldoende zyn, om iedereen te overtuigen van de noodzakelykheid, de nuttigheid, de weldadigheid der vereeniging.

De talryke werklieden onzer stad, hebben die waarheid dan ook reeds sinds lange begrepen, en tuschen verscheidene maetschappyn bestaet sinds eenige jaren reeds eene soort van bondgenootschap, met doelwit om, door vereenigde krachten, allengskens de verbetering van hunnen toestand te bewerken.

Uit dien Werkers-bond is alreeds veel goed gesproten, namelyk voor verscheidene handwerk-stielen eene verbetering van werkloon, hetzy per dag ofwel per uer. Eenige ambachts-gezellen missen nog die verbetering; het zyn degenen die geene vereeniging of maetschappy onder hunne stiel-genooten hebben ingerigt, en derhalve geen deel van den Bond maken.

Onze groote nyveraers en handelaers hebben insgelyks het nut en de magt der vereeniging begrepen; zy hebben zich ook in maetschappy verzameld, onder den naem van « Handels- en Nyverheids-kring, » waerin zy onderling beraedslagen over hun eigene belangen en over al hetgeen den handel en de nyverheid voordeelig kan zyn. Met genoegen voegen wy hierby, dat die Kring insgelyks het voorstel der volkslievende dagbladen by het Staatsbestuer ondersteund heeft, om eene wet te vragen op de geregelde werken in de fabrieken en op den arbeid der vrouwen en kinderen.

Onze groote nyveraers en handelaers verstaen dus, even als alle verstandige werkers, het nut en de magt der vereeniging. Ongelukkiglyk is dit het geval nog niet met een groot deel ambachtslieden, en nog ongelukkiger is het, dat de vereeniging, de bond der werkers, van verschillende kanten tegen gewerkt en ondermynd, of wel van zyn eigentlyk doelwit afgeleid wordt.

Zeggen wy het regtuit: veel nyveraers, meesters en bazen, misleid door een valsch gedacht, zien in den Werkers-bond een hun vyandelyk element; zy vreezen dien als eene gevaerlyke en bedreigende instelling, en trachten denzelve te vernietigen, door hunne onderhoorige werklieden daeruit te trekken, of wel aen hen, die er deel van maken, werk te weigeren.

Welnu, die nyveraers en meesters bedriegen zich deelyk, en zy handelen geheel onredelyk, ja onwettelyk.

De Werkers-bond is van zuiver huishoudelyken aert, zonder de minste byoogmerken van politiek, woeling of tegenstand. Die bond is geboren uit natuerlyke noodzakelykheden: 1° De verdediging tegen de exploitatie van 't werk door 't kapitaal; 2° De dringende behoefte van 't levens bestaan; 3° De staethuishoudkundige wet dat, naermate der verduring van de voortgebragte stoffen en der levensmiddelen, het werkloon klimmen moet.

Er ligt derhalve niets vyandelyks, niets gevaerlyks voor de meesters, zoo min als voor de samenleving, in de vereeniging der werkers-maetschappyn, welke overigens krachtens de Grondwet zoo vry en regtmatic is, als de vereeniging der nyveraers en handelaers of van welkdanige andere personen.

De tweede oorzaak van tegenkantsing des maetschappelyken Bonds, ligt in de werkers-zelven; wy willen zeggen in die werkers, welke, niet genoegzaam verlicht door onderwys en opvoeding, het oor leenen aen de bedriegelyke taal van de vyanden des volks, van hun eigene vyanden, en aldus het zaed der verdeeldheid

gelyk wy zoo even zagen: het is 't geen hy nog te Emines voor eene andere diefte gedaen heeft.

Hy had inderdaad, aen Jan-Batist en aen de dry Leclercqs het huis der jufvrouwen du Bois te Emines aangewezen, even als hy hun dat der weduwe Henricot te Corroy-le-Château had aangeduid. Hy was vervolgens naar Emines gegaen met Jozef en August, om het huis der jufvrouwen du Bois te onderzoeken, even als hy naar Corroy-le-Château was gegaen met Jozef omdat der weduwe Henricot te onderzoeken. Eindelyk moest hy zyn aendeel ontvangen in de eene zoowel als de andere diefte, en het is hy zelf die ons al die feiten veropenbaert. Alexander nam dus, den 25 mei, den laetsten trein van de spoorweg te Gembloux. Hy stapte af te Risnes by Namen, waer hy door de dry andere vervoegd werd, en de jufvrouwen du Bois, die eedert lang in hun bed waren, werden omstreeks een uer van den nacht eensklaps gewekt door het gerucht dat rond het huis gehoord werd. Zy openden dus hunne binnenluiken, maar zagen eenen man die gereed was het venster te beklimmen, by middel van eene ladder welke hy by hunnen buerman Delvaux genomen had.

Het hoofd van den man was met een zakdoek omwonden. Hy was met een stok gewapend en hy stiet hem met zooveel kracht tegen het venster, dat hy verscheidene ruiten verbruyzelde en een yzeren dwarsstuk plooidde.

De jufvrouwen du Bois vlugteden dus naar de gelykvloersche verdieping en sloten er zich in eene andere kamer op. Maer hun geschreeuw had de buren gewekt. Enige dezer snelden hen weldra ter hulp, terwyl de dieven zich van hunnen kant verwyderden, eene zakhorlogie, een brood en twee flesschen witten wyn meëdragende. 's Anderendags vond men in eene myn stukken van flesschen en het overschot van 't brood. Twee koffers waren nog door hen opengebroken, maar zy hadden er niets uitgenomen. Boucher verklaart daerenboven, dat hy zich bepaeld heeft tot het houden der wacht met Alexander, terwyl de twee anderen de ladder opklommen en in 't huis drongen. Jozef, August en Alexander verklaren de zelfde feiten.

N° 12 *Silenrieux*, 30 31 mei 1838. — J. B. Boucher. — Aug. Leclercq. Joz. Leclercq. — Alex. Leclercq.

De volgende week, in den nacht van 30 en 31 mei, werden de gebroeders Masset, van Silenrieux, 75 en 77 jaren oud, op hunne beurt door de dieven van Corroy en Emines bezocht. Tuschen elf uer en middernacht,

strooijen in den schoot der werkers-vereenigingen, ten einde dezelve ten gronde te helpen.

Wy zwygen hier van die laeghertige en verachtelyke wezens, die hunne broeders voor wat goud zouden bedriegen, ja verraden!

De derde oorzaak, waerom veel treffelyke en welmeenende menschen den Werkers-bond met een nog bevreesd oog beschouwen, ligt in de misleiding aen dewelke de trouwhertige werklieden somwylen ten doel hebben gestaen, die hen van het ware doelwit afgeleid, en tot strafbare handelingen vervoerd heeft.

Mannen, aen wie men overigens hulde kan bewyzen voor de getrouwheid aen hunne persoonlyke overtuigingen, hebben gemeend de zaak van de werkende klasse te kunnen dienen door de innemng van politieke elementen; door de werkers bemoeid te maken met de verdeeldheden der Staats-partyen, en hun hoofd op hol te brengen door overdrevene party-redevoeringen.

Die middelen zyn geheel en al verkeerd. In een naburig land, en zelfs ten onzent, hebben wy gezien en ondervonden, dat zy de zaak des werkmans meer achteruit dan voorwaerts brengen, en volkstrekt niet geschikt zyn om zynen stoffelyken toestand te verbeteren.

Zie daer onze gedachten over vereeniging en Werkers-bond zonder omslag neêrgeschreven. Wy hopen dat dezelve gelezen en doorgrond zullen worden door alle ambachts- en werklieden, en ook door onze talryke fabriekwerkers.

Om het groote doelwit van den Bond te bereiken: de verdediging der regten en belangen van de arbeidende klassen, en dezer zedelyken en stoffelyken voortgang, moet alle verdeeldheid in den schoot der maetschappyn zelven en alle noodlottige twist en afgunst tuschen de onderscheidene werkers-vereenigingen tot den wortel uitgeroeid worden.

Op deze manier zal en moet de goede zaak eenmael zegepralen, en meesters en werklieden zullen er zich eveneens wel by bevinden. Want, — wy herhalen het — waer Regt en Liefde heerschen, worden tweespalt en geweld onmogelyk; — en niets schooners en waerachtigers, dan onze nationale zinspreuk: EENDRAGT BAERT MAGT!

Zyn de Belgen gelyk voor de Wet?

Alle Belgen zyn gelyk voor de wet.

Maer de groote visschen springen over 't net.

Wy hebben verledene week gemeld dat zekere graef Cornelissens, burgemeester van Spa, te Brussel aengehouden was onder beschuldiging van eene walgelyke misdaed (*crime inqualifiable*) zeggen de brusselsche dagbladen.

Ja, ryken en grooten zyn geen zierke beter dan wy, al denken ze soms dat zy van massepein zyn aengeknood, en een burgerskind van huisbakken deeg.

Een graef of baron is dus zoo wel als de minste sjouwerman blootgesteld aen de bekoringen van den duivel, en derhalve aen het plegen van dingen die volgens de wetten der samenleving misdryven of schelmstukken zyn.

Wie een misdryf begaet, hy zy arm of ryk, die is een misdadiger, en moet de kas in, tot het geregt beslist heeft op welke wyze hy zynen kemel boeten zal.

Dit had verledene week te Brussel plaets met graef Cornelissens, die in de kas moest onder eene zware beschuldiging. Wat de edele graef miskemeld heeft, weten wy niel, maer hy moet toch iets meer gedaen heb-

op den oogenblik dat Jan Batist, de oudste der twee, de deur hunner woning opende, werd hy door vier mannen aengerand, die hem een pistool voorhielden en dreigden hem te dooden indien hy het minste geschreeuw aenhef. Vervolgens eischten zy tien francs per hoofd, hem zeggende dat zy honger hadden, dat zy arme Vlamingen waren. Jan Batist maakte zich gereed om ze hun te geven: maer nauwelyks had hy zynen koffer geopend, of zy namen er zelf vier tot vyftien francs uit.

Een hunner medeplichtigen, met een pistool en eenen stok gewapend, was by zynen broeder in de keuken gebleven en hy dreigde hem te dooden, indien hy zich verroerde of het minste gerucht maakte. Maer eene meid, die op den zolder sliep, begon te roepen en de dieven namen de vlugt, eenen ouden hoed, een jas, een borstrok, twee stukken spek en zes en twintig ellen lynwaed mededragende, benevens het geld dat zy in den koffer genomen hadden.

Hoewel Boucher en de dry Leclercqs die nieuwe misdaed bekennen, betwisten zy het beloop der gestolene som en trekken het gebruik in twyfel, dat zy van hunne pistolen zouden gemaekt hebben. Zy beweerden zelfs dat August, aen de deur van het huis, niets anders gedaen heeft als de oude Masset by den arm te nemen, hem vrageende om by hem te slapen; maer het onderzoek weêrlegt ten volle deze twyfelingen en die verzwyingen. Boucher bekent daerenboven dat hy voor zyn aendeel een dertigtal franken en een geelkleurige broek gekregen heeft. Hy bekent ook dat August en Philips den zaterdag ten zynent aengekomen waren; dat hy hun des avonds het huis der gebroeders Masset heeft laten zien, dat Filip zich vervolgens uit de onderneming terug getrokken heeft en waer Gembloux wedergekeerd is; dat Jozef en Alexander des zondags te Walcourt aengekomen zyn met den trein van elf uer 's morgens; dat August hun aen den spoorweg is gaen afhalen en dat de diefte den volgende nacht heeft plaets gehad. August heeft dus voor de misdaed van Silenrieux twee nachten buiten zyn huis doorgebragt. Hy had nogtans houden staen in zyne eerste ondervraging, dat hy nooit uitsliep ten zy om eijers en kiekens te Sombrefte te koopen en bedevaerten naar Walcourt te doen, voor hem en zyne kinderen. Jozef beweerde ook dat hy enkel zyne gemeente sinds tien jaren verlaten had, om bedevaerten naar Walcourt en Onze Lieve Vrouwe van Neder-Wavre te doen.

Wordt voortgezet.)

ben dan kriecken plukken, om zoo dadelyk aengehouden en achter de grendels gezet te worden, en om de dagbladen te doen schryven dat hy beschuldigd was van een misdryf, dat men niet noemen durft (*un crime inqualifiable*.)

De graef, die het achter de grendels niet zeer vrolyk vond, bood 50 duizend francs borg aen, om voorloopig op vrye voeten gezet te worden. De geregtelyke overheid nam dit aen, en de edele graef werd losgelaten. Goed zoo. Maer als een arme duivel, die niet half zoo veel op zyne rekening heeft als de graef in kwestie, onder beschuldiging wordt aengehouden, dan moet hy blyven zitten koekeloeren achter de grendels, tot men zyn proces gemaakt heeft.

Wordt hy pligtig bevonden, dan gaet hy naer Gent spinnen voor tien of vyftien jaren. By den graef in kwestie, is het heel anders. Voor een Burgerhoutsch gelag, (want een ryke graef gaet niet mank om 50 duizend francs) laet men hem los, pligtig of niet; de grendels springen van de gevangenis op 't geklank der tiengulden-stukken.

Nu heeft de graef twee kansen om aen den straffen den arm van 't geregt te ontsnappen; ten eerste: de beste advokaten, die voor de schyven van den graef van zwart wit zullen maken; ten tweede: als er geen hoop op vryspraak bestaet, naer Amerika een reisje te doen, en zynen borg in den brand te laten.

Is dit gelykheid voor de Wet?

De halsregting van Coecke en Goethals.

Toen over omtrent een jaer, twee Vlamingen, Coecke en Goethals, te Charleroi onthoofd werden, drukten wy onze verontwaardiging uit over die regterlyke ter dood brenging van mannen, welke, indien zy pligtig waren, in allen gevalle veel min schuld hadden dan zoo menig ander, die om ergere misdaden genade verwerft.

Klaerblykelyk waren Coecke en Goethals het slagtoffer der erge ingenomenheid tegen de Vlamingen, wie men als toen de menigte, in de waelsche gewesten gepleegde, euvelheden ten laste legde.

Men weet nu waeraen zich over die beschuldigingen te houden: Eene bende Walen heeft jaren lang drie provincien den schrik aengejaegd door hare vermetele aanslagen.

Vele onschuldigen zyn intusschen verdacht geworden; verscheidene gevangen gezet; een tot eeuwigdurenden dwangarbeid veroordeeld, en eerst over weinigen tyd onnoozel bevonden.

Ook Coecke en Goethals beweerden, tot op den voet van het schavot, onpligtig te zyn.

Thans verklaarten der booswichten van de Zwarte bende ten stelligste dat hy, en drie zynen medebetigten, onder anderen Aug. Leclercq en zyn broeder den «Gekrolden», de misdaed begingen, waervoor Coecke en Goethals gehalsregt werden. Hy treedt in byzonderheden, die met de vroegere getuigenis van het slagtoffer der inbraek en geweldnary gedeeltelyk overeenstemmen, gedeeltelyk er ook van afwyken, en zyne bekentenis wordt, op eene treffende wyze, door die van het opperhoofd der bende en van dezès broeder bekrachtigd.

De twyfel bestaet dus; een vreeselyke twyfel over de medeplichtigheid van Coecke en Goethals.

Want men mag toch niet uit het oog verliezen dat de boosdoeners, voor hunne aenhouding, alle listen eens uitdachten om de verdenking op anderen, vooral op Vlamingen, te trekken.

Welk belang hebben nu, niet alleen Rabet, maer de Boucher's, om zich zelve van de ergste euveldeed te beschuldigen?

Maer veronderstellen wy dat Coecke en Goethals, voor hunnen eersten en eenigen keer, deel genomen hebben aen de misdryven der Zwarte Bende. Nog is de straf-uitvoering niet te verregtvaardigen.

Men herinnere zich de omstandigheden: Verscheidene kerels dringen in de woonst eener oude vrouw: een, een enkele, brengt haer eenen slag toe, maer wordt door een ander voortst terug gehouden die voor het slagtoffer spreekt. De toegebragte wonde, nu, was niet doodelyk: maer vollyvig, ten uiterste ontroerd, overlydt die vrouw niettemin eenige dagen daarna. De misdaed werd door het geregt zelf geene moord, maer een doodslag genaemd. Er was een pligtige en twee worden het hoofd afgeslagen! Waerschyntlyk had geen hnnner geslagen, geen hnnner eene moord ontworpen noch gewild. Misschien, zelfs, was onder de onthalsden degene, die als voorspeler en redder van het slagtoffer optrad! In allen gevalle, was geen hnnner de leider, de opstoker, de voornhme dader...

Hadden wy dan ongelyk, ten tyde dier onthoofding, te melden dat de heer Minister van justicie eene schrikkelijke verantwoordelykheid op zich had geladen?

Misschien zoude tegenwoordig geen jury Coecke en Goethals, indien zy nog te regtstonden, durven schuldig verklaren. En zy zyn ter dood gebragt! En men spant thans al zyne krachten in om hen schuldig te bevinden, althans te kunnen vermoeden. Een doodvonnis, eene halsregting te verregtvaardigen!

B.-C.

De Vlamingen en de belgische Justicie.

Wy roepen de aandacht van heel de vlaemsche drukpers van al de vlaemsche burgers, van al de Walen die het gevoel van broederlyfde niet afgeschud hebben en het hert voor billykheid en regt voelen kloppen, op de volgende korrespondencie, die wy uit Bergen ontvangen, eu waerin overeen enkel, maer een schrikelyk feit gesproken wordt, dat reeds de drukpers heeft bezig gehouden, doch nog zoo duidelyk niet uiteengezet is geworden als in onderstaenden brief; — wy bedoelen de zinsnede door den gehalsregten Coecke uitgesproken; eene zinsnede die eene groote rol speelt in

het proces Coecke en Goethals en nu weder voor het hof van Bergen een huiveringwekkende twyfel in den geest der justicie, in den geest van elk weldenkend mensch heeft doen ontstaan.

Sedert jaren roepen onze ministers dat de taekwestie geene inbreuk maekt op het regt der Vlamingen, en ziet, als ware 't eene vermaning van hierboven, tusschen een schavot dat nog met bloed bevochtigd is en een ander welks mes reeds geslepen wordt, ontstaet een incident, waer er misschien menschenlevens van afhangen; de zin van een vlaemsch woord werp een schrikkeliken twyfel op eene der hoofdkwestien van de zaak der «Zwarte Bende», en om dien twyfel op te lossen, bepaelt men zich by eenen oproep tot twee mannen, «die zelve het vlaemsch niet kennen».

Wy zenden een nummer van ons blad aen minister Van den Peereboom, om hem te herinneren dat hy in zitting van 3 december laetst (van de vertaling der *Annales parlementaires* sprekende) zegde: «Ik zal vragen aen myne kollega's, welke geen vlaemsch verstaen, of het hun aengenaem zou zyn hunne redevoeringen vertaald te zien, zonder eenig toezigt over die vertaling te hebben, «daer één woord den zin en de kracht eener zinsnede verandert».

En by die gelegenheid zullen wy hem en zyne kollega's vragen: Of het regtveerdig is dat een arme duivel van een Vlaming voor regters verschynt die geen woord vlaemsch verstaen; dat men zyne woorden late vertolken door eenen «gendarm» of een «champetter» die zelve bekennen maer gebrekkig vlaemsch te kennen; en wy zullen hun nog vragen of zy niet, als wy en alle Vlamingen, «mits een woord de zin en de kracht eener zinsnede verandert», eene huivering van twyfel en onzekerheid gevoelen, wanneer de guillotien het hoofd van aldus veroordeelde menschen neêrhakt!

Wy willen hier niet onderzoeken of Coecke en Goethals pligtig waren of niet; — maer wy houden staende dat eene misgreep, met eene op dien voet ingerigte justicie, «mogelyk» is; — die «mogelykheid» is reeds eene bloedige vlek op hen, die ze zouden kunnen vermyden, en kwam er uit die «mogelykheid» eens een verwezenlykt feit, welke waer of straf zou dan, voor een onschuldig gevallen hoofd, moeten toegepast worden op hen die er door hunne nalatigheid aenleiding toe gaven?

Dat heel de drukpers van Vlaenderen, zoo fransche als vlaemsche dagbladen, met ons de stem verheffen, en nogmaels gelykheid en regt voor allen vragen; — dat men geene magistraten meer benoeme die niet de beide talen kennen.

Men oordeele uit den volgende brief, of er overdreyenheid in onze woorden ligt:

Bergen, 5 january 1862.

Het vlaemsch en de Vlamingen spelen, onwillens, eene groote rol in 't bloedig drama dat zich voor 't hof van assisen der provincie Henegouwen ontwikkelt. In de zitting van maendag is een feit voorgevallen waerop ik by middel van uw blad de aandacht, zoo niet van eenieder, ten minste van de vlaemsche drukpers inroep. Het bewyst nog eens te meer hoe geground, hoe billyk de eischen der Vlamingen zyn; het bewyst nog eens te meer, hoe verre alle Belgen gelyk zyn voor de Wet.

Coecke en Goethals, die over een jaer geguillotineerd zyn geworden, waren twee Vlamingen. De eerste kon nauwelyks eenige woorden fransch spreken. De bekende-nissen van Rabet hebben hier, en zeker in geheel 't land, een pynlyken indruk gemaakt. De justicie verwaerloost niets om te bewyzen, dat zy wier hoofd onder 't mes der guillotien viel, wel pligtig waren. Niets wordt verzuimd om te bewyzen dat Rabet liegt, en dat het geregt gelyk gehad heeft.

Ik had met aandacht den akt van beschuldiging gelezen en had er betrekkellyk de moord van mev. Dubois te Couilliet, de volgende zinsnede in gelezen: «Coecke, de son côté, disait à Goethals pendant la délibération du jury et en présence de l'agent de la police Rateau, préposé à leur garde: «*Want dat zy die anderen niet en krygen; — pourvu qu'ils n'attrapent pas ces autres.*» Il croyait évidemment que Rateau, attachée à la police de Mons, devait être Wallon; mais il se trompait à cet égard, puisque Rateau était né en Flandre. Plus dédaignant que son co-accusé, Goethals ne répondit rien; il fit un signe de tête, et la conversation en resta là. Mais le mot de Goethals et celui de Coecke ne démontrent pas moins qu'ils avaient été à Couilliet, et qu'ils s'y étaient trouvés avec ces autres «die anderen», dont Coecke parlait à Goethals.»

Ik vond het vermetel, uit die woorden door Coecke gesproken, te besluiten dat hy en Goethals inderdaed te Couilliet geweest waren en dat zy medeplichtigen hadden; ik was verbaesd die eenige woorden in 't vlaemsch gesproken, en die schynen van genoegzaam groot gewigt geweest te zyn om die ongelykheid op 't schavot te brengen, derwyze vertaald te zien, dat de zin geheel verdraeid is, en derwyze geïnterpreteerd, dat zy niet dan nadeelig konden zyn voor hem die deze gesproken had. «*Want dat zy*» «*POURVU QUE*» Ik vind die vertaling voor 't minste zeer gewaagd. Die woorden maken een gebroeken zinsnede uit; 't is ongelyk dat Coecke die een Vlaming was, met de woorden «*WANT DAT ZY*» eene zinsnede begonnen heeft; 't is zoo als men in fransch zegt: *un membre de phrase brisée*, en nog veel natuerlyker is 't dat men die woorden «*WANT DAT*» moest vertalen door *Car si*; het zou dan maken: *Car s'ils n'attrapent pas les autres...* Welnu, *car s'ils n'attrapent pas les autres*, dan zyn wy verloren, heeft een gansch anderen zin dan volgens de akte van beschuldiging; *car s'ils n'attrapent pas les autres* daeruit kan men verstaen: «die anderen» de ware plegtigen.... Achter dien *want*, kan men naer verlangen veronderstellingen maken, zoo wel ten voordeele als ten nadeele van den beschuldigde.

Ik dacht dat er een misverstand, eene drukfeil in die vertaling bestond; ik had myn gedacht aen den verdediger van Rabet, den advokaet Halbrech, medegedeeld; hy bedankte my, hy deelde myn gevoel en zegde dat hy op tyd gebruik van myne opmerking zon gemaakt hebben.

Maendag morgend dus kwam de agent Rateau voor de

hof getuigen; hy herhaelde de woorden die hy door Coecke hooren zeggen had: «*Want dat zy die anderen niet en krygen.*» De voorzitter vroeg hem dat hy die woorden zou vertalen, Rateau vertaalde: *POURVU qu'ils n'attrapent pas ces autres.*

De gendarm die reeds als taelman gediend had, werd geroepen. DIE GENDARM IS EEN LUXEMBURGER, EN KENT DE VLAEMSCH Tael ZEER WEINIG OF NIET.

Zyne vorige overzettingen hadden reeds op de weinige persoonen, hier tegenwoordig, die vlaemsch verstanden, een pynlyken indruk gemaakt. De gendarm werd op zyne beurt varzocht die woorden te vertalen. Hy liet er *pourvu* af en zegde enkel: *S'il n'attrapent pas les autres.* M. Halbrech, die ongelukkig ook geen woord vlaemsch kent, vroeg of het woord *want* op geene andere wys kon vertaald worden.

Getuige Rateau beweerde dat dit woord op geene andere wys kan worden vertaald. De advokaet vroeg vervolgens of dit woord in verschillende dialekten gehruikt wordt (*Ce mot se rencontre-t-il dans TOUS LES FLAMANDS???*) De getuige antwoordde «ja» en op de vraag hem door den procureur-generaal gedaen, of hy het vlaemsch magtig was, hervatte hy: «Ja» zeker, ik ken 't vlaemsch zeowel als het fransch.»

Zoo als ik hooger gezegd heb, kent de advokaet Halbrech geen woord vlaemsch, en in tegenwoordigheid van de vastheid met welke de getuige en de gendarm-taelman hunne gezegdens staende hielden, durfde hy niet volherden.

Ik heb tusschen de twee zittingen met den gendarm-taelman en met den agent van politie Rateau gesproken, deze laetste zegde my te Nieupoort geboren te zyn, maer sedert lang zyne geboortestad en Vlaenderen verlaten te hebben. «*Myheer*, zei hy my, *er is niets zoo moeilijck als vlaemsch in 't fransch over te zetten; zonder sprackknnst is dit byna onmogelyk: over eenige dagen hebben wy een stuk te vertalen gehad EN WY HEBBEN ER MEER DAN ACHT DAGEN OPGEZETTEN; gy kunt u geen gedacht maken hoe moeilijck het is.*» — «Myn goede vriend, antwoordde ik hem, 't is waerschyntlyk omdat gy noch fransch noch vlaemsch kent.

En zie daer de mannen, aen wie het geregt van ons land de schrikkelike taek toevertrouwt van woorden over te zetten, die een doodvonnis kunnen na zich slepen! Zyt gy niet van myn gevoelen, is dit niet eene schande, roept dit niet om wreak, — kan, mag dit daerby blyven? Ik geloof neen, en ieder weldenkend mensch moet protesteren.

Het Stadhuis van Gent.

Er is, sedert vele jaren, misschien reeds honderdmael de opmerking gemaakt dat ons Stadhuis, dit wonderschoon monument dat ons door onze voorouders is achtergelaten als eene sprekende getuigenis van hunne kunst en magt, aen 't vervallen is, en reeds honderdmael heeft men de Regencie ten regte verweten dat zy eene menigte nieuwe, groote en nuttelooze ontwerpen doet uitvoeren, die veel geld verslinden, zonder eerst en vooral zich erustig met de herstelling van ons *Scheepenen-huis*, zoo de ouden zegden, bezig te houden.

Die nalatigheid is inderdaed onbegrypelyk, hoegenaemd niet te verregtvaardigen, zoo veel te min dat de heer Burgemeester onlangs in den Gemeente-raed verklaerde, dat wanneer de stad een hulpveld aen het Goevernement vraegt voor de herstelling der monumenten, dit altyd verleend wordt.

Men betoont in andere steden vry wat meer eerbied voor de oude, achtbare gedenkbouwen, die bovendien nog eene oorzaak van voorspoed zyn voor eene stad die ze goed weet te onderhouden, aengezien vreemdelingen uit alle gewesten deze komen bezichtigen. In der daed: ziet hier welke aanzienlyke geldsommen door andere steden gevraagd en haer toegestaan zyn geweest, uit 's lands schatkist, voor de herstelling van oude Monumenten:

Stadhuis te Antwerpen.	180,000 francs.
» » Brussel.	178,988 »
» » Leuven.	11,750 »
» » Brugge.	10,375 »
» » Kortryk.	18,260 »
Halle te Ypere.	54,000 »
Stadhuis te Damme.	5,436 »
Kasteeltoren te Bergen.	65,000 »
Stadhuis te Hal.	1,750 »
» » Ghistel.	41,560 »

Bovendien zyn er historische standbeelden besteld door het Goevernement voor de uitwendige versiering der stadhuizen te Brugge, Brussel en Leuven, voor de Halle te Yper en de Akademie te Brugge.

Aen ons Stadhuis zyn een zeer groot getal nissen, die nog altyd ledig blyven. Wy vragen het nu: is de verzuimenis van ons stedelyk bestuur te verregtvaardigen, en zou het niet beter doen, eerst het Stadhuis, de oude Halle (scherm-school) en andere monumenten te doen herstellen, in de plaats van Boulevards aen te leggen en straten te openen, gelyk die van het Rabot, waer niemand het nut van bewyzen kan?

En zou er onder de 31 leden des Gemeente-raeds dan niemand zyn, die den moed heeft om het Kollegie uit zyne slaperigheid te wekken?

Gaz-ontploffing in de Casino te Parys.

Verleden dingsdag deed zich eene verschrikkelike ontploffing in den wyk der voorstad Montmartre gevoelen, en heeft er den grootsten angst veroorzaekt. Welhaest vernam men, dat er eene gaz-ontploffing in den Casino der *rue Cadet* had plaats gehad, en dat er onherstelbare ongelukken waren veroorzaekt. Men telt inderdaed twee dooden en een vyftiental gekwetsten.

De schade wordt op niet minder dan 100,000 frs. berekend.

De aanpalende winkels werden ingselyks niet gespaerd. De beide winkels, welke aen de danszael paelden, liggen in puinen. Het kantoor van eenen wynkoopman werd opgenomen, eenen meter van zyne plaats geschoven, en verpletterde eenen persoon die voor hetzelfde een glas wyn dronk.

De Casino was door de kompanie *Paternelle* verzekerd. Niettemin zal de sluiting van dit etablissement, op den oogen-

blik der groote winterfeesten, een groot nadeel veroorzaken, niet alleen aan de eigenaers, maar ook aan de talryke artsen en beambten welke in hetzelfde gebruikt worden, en zich thans zonder plaats bevinden.

De vlaemsche Franskiljon.

De regte fransche geest, wat is dat? Zielsverblinden, Een duiv'len goochelspel dat oog en geest verwart, De kunst om aan elk ding een scheven kant te vinden, En 't valsche een overtrek vanschynwaer aen te binden. Verderfelyk voor den geest en meerder nog voor 't hart.

BILDERDYK.

De Vlaem door Walen opgevoed, Wordt Walen-aep, niets meer; 't is iets wat men in Vlaend'ren doet, Voor deftig soort, wat eer!

«'t Is dus een Walen-apen-soort?» Ja, inderdaad 't is zoo, maar 't woord Klinkt al te ruw, tot zelfs in 't oor Des bestaerd-Vlamings, dus bekoor Hem met een meer geliefden klank:

Franschmangelykend, en in dank Neemt hy den eertitel aen; Franschmangelykend, juist, dat is 't, Dat wordt geenszins door hem betwist.

Franschmangelykers — erger nog Dan Walen-apen. — Zinbedrog Dat zoo veel Vlamen heeft vrspest, In Vlaend'ren, 't oude leeuwenest!

«Men geeft die gasten onder ons, Den naam van: Vlaemsche Franskiljons.» 't Woord, Vlaemsche Franskiljons, schynt my 't Verachtlykste; want daerby Zweet geen gedacht dat belgisch is meer,

Geen zweem van hoop op wederkeer, Tot beterschap en hooger waard, 't Woord Walen-aep, gaet nog gepaerd Met eenig belgisch denkbeeld, maar Een Vlaemsche franskiljon! — Zie daer Wel 't laagste wat er wezen kan:

Een franskiljon wordt nooit een man; Nooit kende hy zyn moedertaal, Nooit evenaerde hy den Wael In edelheid van geest en hart;

Hy denkt slechts duister en verward; Speelt vuilen hond, maakt veel geraes; Blyft altoos ongenoesbaer dwaes; Is louter wind en yd'len waen;

Kleeft nooit een' deugd trouwhartig aen; Hy vloekt en geeft zyn woord van eer; En heeft, noch eer, noch godsdienst meer; Hy heeft het hart steeds kil en valsch;

Voor grooten, is zyn rugstreng malsch, Voor zwakken is hy wreed en hard; Maar kruipt voor wie hem moedig tart; Zyn ziel, is wind en eigenbaet;

Zyn middels, listen en verraed; Zyn eeden valsch, zyn woord van eer, Een woord, een yd'len klank, niets meer.

Een franskiljon wordt nooit een man, Ook 't uiterlyk getuigt daervan, Steeds smalgebroekt, en ruiggehaard; Borsthafig, trotsch is zyne vaert,

Neusop, norskykend, woest en wild; Maer, jegens, Dames, zacht en mild; Steeds slaef van franschen regeldwang; Des avonds is hy laet op gang,

Hy maakt alsdan op gunstigen jagt, By beestjens van het schoon geslacht, (Zyn zuider-broeders doen het ook); Hy pakt zeer veel cigaren-rook;

Hy ronkt en pronkt en ruischt en bruischt; Hy spreekt van alles, voor de vuist; Hy oordeelt over alles, vry; En 't liberael is zyn party;

En vitzucht is zyn vriendenkout, Zyn daeglyks leerzaam onderhoud, Met liegen, last'ren, rren-ronk, Maer werpt dien ruchtbrin zwelser-pronk

Een ernstige Vlamingsblik In 't oog; dan krygt hy, welligt, schrik, Gedwee wordt hy en buigzaam, zacht, Verdwenen is zyn ronkerskracht,

Zyn litanie van sakkernons Wordt door eens Vlamings wenkbrauwfrons, Als door een' tooverkracht gestuit, Met al zyn ronkend smaegeluid. —

Vergat hy soms zyn' beurs; — 't kan zyn, Dat doet hem uitermate pyn; Maer hy verpand zyn eerewoord

Dat hy betalen zal — strykt voort Van daer; hy neurt, misschien: » Men zal my nooit meer weder zien »

» By dat vervloekt kanailje-pak, » Men is er niet op zyn gemak, » Men is er nog zoo onbeschaefd, »

Aen 't ouderwetsche zoo verslaefd, » Zoo ongevoelig voor 't Progres, » Dat ons van Frankryk komt. — En des »

» Al niet te min, zingt vader Cats, » Men knaegt den Vlaming, op zyn rats, » Die hospes wil maer altoos geld, »

» 'k Wil daer niet langer zyn gekweld » Met myn gewoone takten smaek, » Zoek ik weér elders myn vermaak. »

Zoo drentelt hy het gansche jaer, Karottentrekend, hier en daer, Tot albeschikker van zyn lot, Heeft hy den nieuwen franschen God,

De Vuil-Vlaem, aep van franskiljons: Is 't laagste wezen onder ons. D. T.

GENT, DEN 11 JANUARY 1862.

Uit goede bron wordt gemeld, dat het deel der reeds getrokken lyn des nieuwen Yzerenwegs van Eecloo naer Brugge, gelegen op het grondgebied der provincie Oost-Vlaenderen, door het Staatsbestuur goedgekeurd is.

Deze tyding zal ongetwyfeld met genoegen vernomen worden door verscheidene eigenaers van pachthoeve der barage van Balgerhoeke, die ernstige vrees hadden opgevat, dat er veranderingen wierden toegebracht aen de lyn, zoo als din aen het Staatsbestuur onderworpen was.

Immers zouden dergelyke veranderingen de verbroekeling van schoone eigendommen teweeg gebragt hebben, en dit in zeer nadeelige voorwaerden voor derzelver eigenaers, en tevens ontzaggelyke onkosten veroorzaekt aen de Kompanie welke de concessie van dien spoorweg verkregen heeft.

— Het kollegie van burgemeester en schepenen der stad Gent maekt bekend, dat het bestuer van den grooten Schouwburg dier stad voor 1862-1863 open is, en de vragen tot het bekomen van het bestuer, tot den 25 januari 1862, zullen aenvaard worden.

— Het gazlicht wordt dagelyks slechter en slechter in onze stad: de persing is zoo flauw, dat men wel zou genoodzaekt zyn eene olie-lamp te ontsteken om het gazlicht ter hulp te komen. — Al de klagten diesaangaende gedaen, zyn tot nu toe vruchteloos gebleven.

— Op het einde dezer maend, zal de koninglyke maetschappy de *Mélanien*, een groot zang- en toonkundig koncert geven, welks opbrengst bestemd is voor de huisgezinnen van den brand van den entrepôt St. Felix. te Antwerpen.

— In de tentoonstelling by de maetschappy tot aenmoediging en ontwikkeling der Nyverheidskunsten, te Brussel, hebben de volgende Vlamingen eene onderscheiding bekomen:

«Teekeningen van munufakturen, geweefels en borduerwerken, medaile van uitmuntendheid, de heeren gebroeders Braquehier, te Ingelmunster, voor huune historische tapyten.

Eene medaile is verleend aen de Nyverheids-school van Gent, voor hare teekeningen van tapyten en dekoratien.

Eene eervolle melding aen den heer P. Mabesoone, te Sint-Andries by Brugge, voor zyne kanten.

Idem aen den heer Dua, te Gent, voor zyne in voor gedraide voorwerpen; eene medaile aen den heer Neyt, te Gent, voor zyne photographien.

Ziet hier wat het verslag over dezen pryskamp aengaend onzen laetstgenoemden stadsgenoot vermeldt:

«De heer Neyt is de eenige in Belgie, die de specialiteite van de hervoortbrenging der beelden, mikroskopisch gezien, ondernomen heeft. Dit is een droog, maer zeer nuttig werk.

» Wy wenschen den heer Neyt geluk, dezen weg te zyn ingeslagen, waer de byval onvermydelyk de diensten moet bekroonen welke hy geroepen is te bewyzen.»

— Gedurende het jaar 1861 zyn te Brussel niet minder dan 18 echtscheidingen uitgesproken. Het is bedroevend te moeten opmerken, dat het cyfer der echtscheidingen van jaar tot jaar toeneemt.

— Er is een plak-almanak verschenen te Brussel, waerop de zoogezegde *Zwarte Bende* is afgebeeld. Dat velen van die kerels niet gelyken, zal ligt begrepen worden, als men zich herinnert dat zy niet hebben willen poseeren, en J. B. Boucher zelfs 5 fr. vroeg om te poseeren voor eenen fotograf.

In alle geval vinden wy het niet al te schoon, dat men die degenieten de eer geeft om een heel jaar tegen onzen muur geplakt te hangen.

Onder de portretten staet: *de beroemde Bende*. Het was geen beroemde taekundige, die dat overzette, of wel hy moet eene andere opinie van die heeren der *Zwarte Bende* hebben als wy. *Beroemd* wordt in onze taal nooit anders meer genomen dan in de beteekenis van *eervol*. Het zyn dus de portretten van de *eervolle Zwarte Bende*. Overigens 't is Brüsselsch werk, en dan is men meestal zeker, wat het vlaemsch aengaet, iets korrek te hebben!

ANTWERPEN.

De dieven worden in onze stad allengs om brutaler, en niettemin zyn er wakers en politie-agenten, die den heelen nacht op de been zyn. In den nacht van den 6 tot 7 dezer heeft men op den hoek van de Oude-Beurs, vlak onder den gaz-lanteern, in den manufaktureur-winkel van den heer Thibaut, de blinden opengebroken.

Om dit te doen, hebben zy de yzeren lat, die met yzeren spieën langs binnen vast houdt, in stukken gebroken—een werk, dat nog zoo heel gauw niet gaen kan.

M.G. ... en eenige andere bureu kwamen ongeveer twee ure van hunne societeit, en het moet hun stap zyn geweest die de dieven op de vlugt heeft gejaagd. Zy zagen de blinden open staen en gingen by den heer Thibaut klappen en bellen. Deze wakker wordende, kwam door het venster zien, en men zegde hem dat de blinden van de vitrien open stonden.

Gansch verwonderd, dewyl hy wist dat ze waren gesloten, kwam hy naer beneden en vond het yzer, waervan wy hooger spreken, gebroken. De politie, die voorby kwam, werd ingeroepen en deze nam het yzer mee, met de verzekering dat hy zich veilig ter ruste mogt begeven.

In de Zwartezusterstr. werd er een kerel op verdenking aengehouden, die met den waker van die straet aen 't klappen was. Men ziet wel dat men moet verdubbelen in waekzaamheid om de stoute dieven aen te houden, welke onze stad onveilig maken.

— Ook heeft men op den nieuwen dok de touwen gestolen van de machien, waer de marmeren steenen mede gelost worden.

— Op de Torfbrug heeft men van eene boerin eene kuip boter gestolen. In de zilversmitstr. heeft men ook een zwartefrak gestolen. Alameda in eene woning op de Leopoldlei, een zwarten paletot gestolen. Op den Beeldeken, hebben de schelmen in eene woning eene zilveren cylinder-horlogie binnengepalmd.

HASSELT.

De Witte Bende.

Het onderzoek in de zaak der « Witte Bende, » die men hier ontdekt heeft, en die niet zonder reden vele personen ben schrik opjoeg, wordt vlytig door den heer instruktie-regter Monville voortgezet. Laetstleden maendag heeft men nogmaels eene aenhouding gedaen, en naer alle waerschyndheid zullen er nog gedaen worden. Zoodat nu reeds negen personen, in de zaak betrokken, in de gevangenis opgesloten zyn. Gestolen voorwerpen worden nog dagelyks ontdekt, en by de aengehoudenen uitgehaeld.

NAMEN.

Eene dievenbende, die men op 60 man schat, maekt de Ardennen onveilig.

Over eenige weken zyn verscheidene kerels in verschillende huizen gedrongen der gemeente Redu, en stolen ergeld en kleeren.

Te Framont stoom men in een huis gedurende den nacht eene som van 80 francs.

Te Naomé heeft men de vensters eener woning ingeslagen, en in het huis 70 francs gestolen.

Te Anloy is men tydens de hoogmis, in het huis van eenen armen boer gedrogen, en heeft men den prys van een sedert kort verkocht vet verken gestolen.

Op den zelfden dag en zelfde ner zyn er dieven gedrongen in het huis des pastoors, maer het is nog niet gekend wat er gestolen werd.

Te Arville (St. Hnbert) hebben de gendarmen verscheidene personen aengehouden die in een huis wilden dringen, en de bewooners dwongen hun het geld af te geven.

Een mynwerker, de genaemde Ghislain Willame, 24 jaren oud, is voor het hof van assisen van Henegouwen verzonden, beschuldigd van 26 diefstallen, waervan 15 gekwalificeerden. Zy belooopen 4951 fr. in specien, 11 obligatien van 500 fr. juweelen, kleedingstukken, enz.; in 't zelfde huis stoom hy niet minder dan dry keeren.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 8 January.

Pieter Roegiers, 27 j., koetsier, coupure, met Filomena Verschraege, 22 j., z. b. noordkaci. — Angelus Serlippens, 28 j., timmerman, met Fany Selves, 21 j., fabriekw. beiden chatreuzestr. — Pieter de Raedt, 43 j., dienstknecht, hoogstraet, met Urzula de Smet dienstmeid, onderbergen. — August van den Bruwaene, 22 j., fabriekw. schryvergat, met Emerencia de Cocker, 24 j., fab. akkergemvest, — Adolf Lammens, 28 j., schippersmaat gr. Meerhem, met Hendrika Allaert, 24 j., kantw. oude vest. — Domien Huyke, 21 j., wever, belgradestr. met Kamilla Fonteyn, 20 j., fab. koornbloemstr. — Felix Dirik, 27 j., stokkersgast, huidevetterstr. met Maria Troch, 20 j., dienstm. slypstr. — Isidor de Loose, 24 j., wever, groendreef, met Theresia de Backer, 21 j., fab. de Vreeselbeluk. — Eduard Raer, 24 j., wever, muide met Virginie Huffel, 24 j., weefster voormuide. — Emmanuel Mortier, 27 j., schoenmaker, met Ludovika van Hamme, 28 j., kantw. beide lange beenhouwerstr. — Pieter Seriacop, 24 j., fabriekw. met Klementie de Cleene, 27 j., fab. beiden palingstr. — Pieter van den Abeele, 23 j., korlorist, met Emilie van Houtte, 24 j., z. b. beiden abeelstr.

Sterfgevallen van den 4 tot den 10 January

Maria Ronse, wed. Vandenheide, 61 j. papegaestr. — Karel Baele, 62 j. metser, wollesteeg. — Sophia Roman, wed. de Rogge, 42 j. slypstr. — Francisca de Pouck, wed. Vanhulle, 66 j. bagattestr. — Hendrika de Baecker, 73 j. zonder bedryf, klein hof. — Maria Vandenkerchove, 73 j. Demesure, 69 j. fort. — Karel Dias, 53 j. winkelier, chartreuzenstr. — Joanna de Boschere, wed. Loppens, 66 j. komediestr. — Jozef Bruyneel, 67 j. dagl. belleveustr. — Jan Van Pottelsberge de la Potterie, 66 j. grondeigenaer burgstr. — Theresia Gémon, wed. Chabot, 76 j. kalandrstr. — Katherina Beys, wed. Godeloos, 76 j. oud-kasteel. — Anna Foret, 26 j. fabr. dekstr. — Paulina Braeckman, 21 j. naeister, zuidkaci. — Barbara Anthuenis, wed. Schoonjans, 78 j. s. Antoniusk. — Jozef Tilleux, 67 j. schoenm. hoogtr. — Coleta Decavel, 36 j. zond. bedryf batterystr. — Benardus Arnaut, 60 j. yzerenweg-bodlende, muikkaci. — Frans de Rudder, 68 j. gepensionneerden kolonel, noordk. — Maria Brackenier, 69 j. dienstm. b. de antwerpschep. — Anna Lethieg, wed. Wilkin, 72 j. idem. — Berinda Hellebaun, wed. de Smet, 53 j. s. Lievenstr. — Jakob Viseur 50 j., dagl. apostelstr. — Pier Kastelyn, 36 j., agent van politie. St-annestr. — Eugène Verheyen, 23 j., houtzager kanonikstr. — Adlaide Codde, 76 j., huisv Vandenbergen muide.

59 kinderen onder de 7 jaar.

Geboorten van den 4 tot den 10 January.

Van het mannelyk geslacht 43)
Van het vrouwelyk geslacht 45) Totaal 88.

MARKTBERIGT VAN GENT, VAN 10 DEZER.

Ter markt van heden was maer een zwakke voorraad tarwe en rogge; het koren van eerste keuze was gevraagd, maer de mindere hoedanigheid, namelijk degene die niet al te droog was, bleef flauw.

De rogge werd traegzaam verkocht aen den prys van verleden vrydag.

In andere granen was de handel onbeduidend. Het koolzaed en de koolzaed-olie zyn flauw; het lynzaed en de dito olie daerentegen, vast aen prys.

De boter gold 2,18 fr. tot 2,45 den kilo. Men betaelde 2 fr. 32 voor de 25 eijers.

Ten gevolge van het slechte weder was heden maer weinig vlas op de markt gebragt; de verhandelingen hadden plaats by de kutsers, en de prysen bleven onveranderd.

In de broodprysen is, voor de aenstaende week geene verandering.

REGERING VAN GENT.

MERKTEN.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Per hektoliter	5 January.	10 January.
Witte tarwe	26 94 a —	27 — a —
Rode id.	26 98 a —	27 14 a —
Rogge	17 10 a —	17 29 a —
Geerst	— a —	— a —
Boekweit	15 91 a —	15 22 a —
haver	8 75 a —	9 26 a —
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a —	9 25 a —

BROODZETTING.

Van den 27 december om in te gaen den 5 January.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuild	fr. 0 42
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuild.	» 0 54
1 Kilo rogge.	» 0 23

BOEK EN- STEENDRUKKERY

JOANNES DIMÉ,

PRÉ-AUX-CLERCS, BY HET GROOT VLEESCHHUIS, 24, TE GENT.

Men gelast er zich met alle Drukwerken: als Boekwerk; Memorien; Circulieren; Brieven van kennisgeving van overlyden; aankondiging van Huwelyken; Reglementen voor Maetschappijen; Programmas; Allichen of Plakbrieven van alle grooten; Adreskaerten; Fakturen; Tabellen en Registers; Prospektussen; Gelegenheidsdichten; immers al wat in betrekking staet met de Boek- en Steendrukkery.

Alles wordt gedrukt aen zoo een geringen prys, dat er geene konkurrentie te vreezen is, en byzonderlyk voor de Reglementen der Maetschappijen van alle slach.

J. DIMÉ, Drukker, in de Studenten-Weide (Pré-aux-Clères, by het Groot Vleeschhuis